

Sygn. akt V KK 55/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry
w sprawie **K. K.**

skazanego z art. 279 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 stycznia 2020 r.,

kasacji Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego wniesionej na korzyść
skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt IV K (...)

**1. uchyla zaskarżony wyrok w części orzekającej obowiązek
naprawienia szkody na rzecz P. J. i w tym zakresie sprawę
przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w
S.;**

**2. w pozostałym zakresie oddala kasację jako oczywiście
bezzasadną, wydatkami postępowania kasacyjnego w tej części
obciążając Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

K. K. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 16 grudnia 2016 r. w S. przy ul. Z., będąc uprzednio karany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S., sygn. akt V K (...) z dnia 21 maja 2013 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. na karę 4 lat pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od dnia 27 grudnia 2012 r. do dnia 14 lipca 2016 r., dokonał kradzieży z włamaniem do samochodu marki Seat Altea nr rej. (...), skąd po uprzednim wybiciu szyby w przednich prawych drzwiach, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia torebki damskiej z zawartością portfela, kosmetyczki, telefonu komórkowego marki iPhone 6S, perfum Paco Rabanne oraz pieniędzy i dokumentów w postaci dowodu osobistego, prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego pojazdu, karty bankomatowej Master Card Banku (...), kart lojalnościowych, czyniąc straty o łącznej wartości 3.602,30 zł, czym działał na szkodę P. J. - tj. o czyn z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 278 § 5 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.;

2. w dniu 14 grudnia 2016 r. w S. przy ul. S., będąc uprzednio karanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S., sygn. akt V K (...) z dnia 21 maja 2013 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. na karę 4 lat pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od dnia 27 grudnia 2012 r. do dnia 14 lipca 2016 r., dokonał kradzieży z włamaniem do samochodu marki Audi A3 nr rej. (...), skąd po uprzednim wybiciu szyby w przednich prawych drzwiach, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia torebki damskiej z zawartością portfela, kluczy, telefonu komórkowego marki iPhone 6 wraz z ładowarką, 2 sztuk pendrive, kosmetyków i drobnych rzeczy osobistych oraz dokumentów w postaci dowodu osobistego, prawa jazdy, dowodu rejestracyjnego pojazdu, pieniędzy w kwocie 300 zł, karty bankomatowej Banku (...), czyniąc straty o łącznej wartości 2.150 zł, czym działał na szkodę A. M. - tj. o czyn z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 278 § 5 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.;

3. w dniu 18 listopada 2016 r. w S. przy ul. M., będąc uprzednio karanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S., sygn. akt V K (...) z dnia 21 maja 2013 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. na karę 4 lat pozbawienia wolności, którą

odbywał w okresie od dnia 27 grudnia 2012 r. do dnia 14 lipca 2016 r., dokonał kradzieży z otwartego samochodu marki VW Golf nr rej. (...) torebki damskiej z zawartością portfela, pieniędzy, dokumentów w postaci dowodu osobistego, prawa jazdy, legitymacji emeryta - rencisty, karty bankomatowej Banku (...), czym działał na szkodę I. T. - tj. o czyn z art. 278 § 5 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. Z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.;

4. w dniu 21/22 listopada 2016 r. w S. przy ul. Z. , będąc uprzednio karanym prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w S. , sygn. akt V K (...) z dnia 21 maja 2013 r. za czyn z art. 279 § 1 k.k. na karę 4 lat pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od dnia 27 grudnia 2012 r. do dnia 14 lipca 2016 r., dokonał kradzieży z włamaniem do samochodu marki Volvo V70 nr rej. (...), skąd po uprzednim wybiciu szyby w tylnych prawych drzwiach, dokonał zaboru w celu przywłaszczenia walizki z młotowiertarką marki Bosch oraz wiertłami i dłutami, o łącznej wartości 350,00 zł, czym działał na szkodę P. M. - tj. o czyn z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 28 marca 2017 r., sygn. akt IV K (...), uznał K. K. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z tą zmianą, iż wartość szkody wyrządzonej czynem drugim ustalił na kwotę 3.453 zł, a czynem trzecim na kwotę 235,50 zł, zaś czyn trzeci zakwalifikował z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. Za czyny opisane w punktach 1 i 2, uznając je za ciąg przestępstw, na podstawie art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 2 lat pozbawienia wolności, za czyn opisany w pkt 3 na podstawie art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. wymierzył karę roku pozbawienia wolności, a za czyn opisany w pkt 4 na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. - karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności. Na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na mocy art. 46 § 1 k.k. zobowiązał K. K. do naprawienia szkody:

- wyrządzonej czynem pierwszym, poprzez zapłatę P. J. kwoty 3.602,30 zł,
- wyrządzonej czynem drugim, poprzez zapłatę A. M. kwoty 3.453 zł,

- wyrządzonej czynem trzecim, poprzez zapłatę I. T. kwoty 235 zł,
- wyrządzonej czynem czwartym, poprzez zapłatę P. M. kwoty 400 zł.

Orzekł również o kosztach sądowych, obciążając nimi w całości oskarżonego.

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron postępowania i uprawomocnił się w dniu 5 kwietnia 2017 r.

Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny od powyższego wyroku wniósł kasację na korzyść skazanego K. K.. Na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. zaskarżył wyrok w części dotyczącej czynów opisanych w punktach 1 i 3 wyroku, w zakresie orzeczenia o środka kompensacyjnym na rzecz pokrzywdzonej P. J. oraz w całości w zakresie czynu opisanego w punkcie 3 wyroku. Zarzucił „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 46 § 1 k.k., polegające na zobowiązaniu oskarżonego do naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody, poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej P. J. kwoty 3.602,30 zł, podczas gdy w chwili wyrokowania szkoda w takiej wysokości nie istniała, z uwagi na odzyskanie w toku postępowania przygotowawczego i zwrócenie pokrzywdzonej większości przedmiotów stanowiących jej własność i utraconych w wyniku przestępstwa o łącznej wartości 3.152,30 zł, co skutkowało orzeczeniem środka kompensacyjnego w wysokości powyżej istniejącej w czasie orzekania szkody,

- art. 278 § 1 k.k., poprzez jego przyjęcie w kwalifikacji prawnej czynu opisanego w punkcie 3 wyroku, podczas gdy czyn ten w czasie jego popełnienia i wyrokowania w zakresie zaboru w celu przywłaszczenia torebki z zawartością m.in. pieniędzy w kwocie 120 złotych, ze względu na wartość przywłaszczonego mienia, stanowił wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w.”

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczenia obowiązku naprawienia szkody na rzecz P. J. oraz w części dotyczącej czynu opisanego w punkcie 3 wyroku i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w tej części, w której wskazuje na nieprawidłowe rozstrzygnięcie Sądu *meriti*, zobowiązujące skazanego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem popełnionym na szkodę P. J.. Skarżący prawidłowo określił zaistniałe uchybienie, z tym że jego istotą nie jest naruszenie art. 46 § 1 k.k., ale pominięcie w toku wyrokowania określonych dowodów wskazujących, że pokrzywdzona odzyskała większość zabranych jej rzeczy, skutkiem czego było błędne określenie wysokości szkody, którą sprawca przestępstwa powinien pokrzywdzonej zrekompensować. Trafnie w uzasadnieniu kasacji powołano orzecznictwo Sądu Najwyższego, w świetle którego zobowiązując sprawcę do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem, należy uwzględnić rozmiar szkody już pokrytej, w szczególności wartość uprzednio odzyskanego w stanie niepogorszonym mienia (wyroki: z dnia 25 czerwca 2015 r., II KK 171/15; z dnia 10 lutego 2017 r., sygn. akt IV KK 440/16). Zobowiązanie do naprawienia szkody nie może bowiem skutkować niesłusznym przysporzeniem w majątku pokrzywdzonego (wyrok z dnia 12 kwietnia 2018 r., III KK 128/18). Według dołączonego do akt sprawy pokwitowania podpisanego przez P. J. , w toku postępowania odzyskano i zwrócono jej mienie o łącznej wartości 3.152,30 zł (k. 25). W takim razie obowiązek naprawienia szkody powinien być orzeczony poprzez wskazanie wartości mienia, którego pokrzywdzona nie odzyskała.

Natomiast jako oczywiście bezzasadną należało oddalić kasację w tej części, w której kwestionowała orzeczenie Sądu Rejonowego skazujące oskarżonego za przestępstwo popełnione na szkodę I. T.. Autor skargi skupił uwagę na fakcie ustalenia przez Sąd orzekający, że wysokość szkody wyrządzonej przestępstwem wynosiła 235,50 zł, co według niego powinno skutkować przyjęciem, że przedmiotowy czyn – w zakresie zaboru w celu przywłaszczenia torebki z zawartością m.in. pieniędzy w kwocie 120 zł – ze względu na wartość mienia stanowił wykroczenie określone w art. 119 § 1 k.w. W uzasadnieniu skargi nadmieniono, że „oskarżony został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., podczas gdy czyn ten wyczerpywał znamiona wykroczenia, przy czym dla oceny wpływu tego naruszenia prawa na treść wyroku bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż czyn polegający na dokonaniu zaboru rzeczy ruchomych pozostawał w zbiegu kumulatywnym z innymi czynami”. Twierdzenie to nie jest całkiem

poprawne, bowiem nie uwzględnia, że nawet przyjęcie, iż ustalona wartość skradzionych przez oskarżonego rzeczy nakazuje uznać, że czyn wyczerpuje znamiona wykroczenia, nie zmieniałoby faktu, że czyn wyczerpywał też znamiona przestępstwa z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., zatem w grę wchodziłaby konstrukcja zbiegu wykroczenia z przestępstwem, o której mowa w art. 10 § 1 k.w. Wobec tego wątpliwy byłby też deklarowany kierunek kasacji (na korzyść skazanego), skoro przepis ten nakazuje orzekać zarówno za przestępstwo, jak i za wykroczenie (inną kwestią jest ewentualne umorzenie postępowania wobec K. K. odnośnie do wykroczenia z uwagi na treść art. 45 § 1 k.w.). Nie jest też jasne (w kasacji w żaden sposób do tego nie nawiązano), jak – w aspekcie kwalifikacji prawnej czynu – skarżący postrzega wskazanie w opisie czynu, że oskarżony ukradł m.in. kartę bankomatową, tj. kartę uprawniającą do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego, o czym mowa w art. 278 § 5 k.k. i czy powołanie w kwalifikacji prawnej czynu tego przepisu (z pominięciem § 1 art. 278 k.k.) uznałby za prawidłowe. W każdym razie należy odnotować, że w orzecznictwie (zob. np. wyrok Sądu Okręgowego w Ostrołęce z dnia 7 listopada 2013 r., II Ka 295/13) trafnie wskazano, iż art. 278 § 5 k.k. w przypadku kradzieży energii, bądź bankomatowej karty magnetycznej odsyła m.in. do przepisu art. 278 § 1 k.k. określającego typ podstawowy kradzieży. Taki zabieg redakcyjny przemawia za powołaniem w podstawie prawnej skazania (kwalifikacji prawnej czynu) art. 278 § 5 k.k. w związku z właściwą normą zasadniczą, za którą w niniejszej sprawie uznano typ podstawowy przestępstwa kradzieży, tj. art. 278 § 1 k.k. Kwalifikację prawną z art. 278 § 1 i 5 k.k. czynu polegającego na kradzieży karty uprawniającej do podjęcia pieniędzy z automatu bankowego uznał za prawidłową również Sąd Najwyższy rozpoznając sprawę II KK 129/16 (zob. postanowienie z dnia 15 września 2016 r., OSNKW 2016, z. 11, poz. 78). Sąd Rejonowy nie naruszył więc prawa kwalifikując czyn opisany w pkt 3 części wstępnej wyroku z art. 278 § 1 i 5 k.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku. Przy ponownym rozpoznaniu sprawy w zakresie, w jakim uchylono wyrok Sądu Rejonowego w S., Sąd ten wyda prawidłowe orzeczenie o obowiązku naprawienia przez skazanego szkody, jaką wyrządził przestępstwem P.

J., w szczególności uwzględni fakt zwrócenia pokrzywdzonej znacznej części zabranych jej rzeczy.